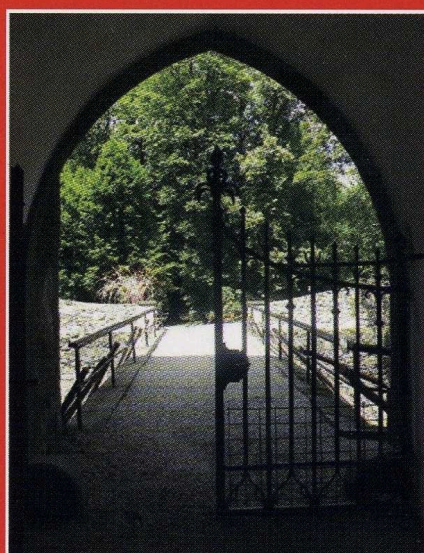
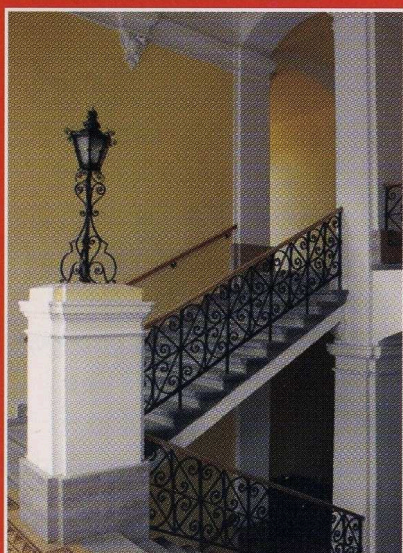
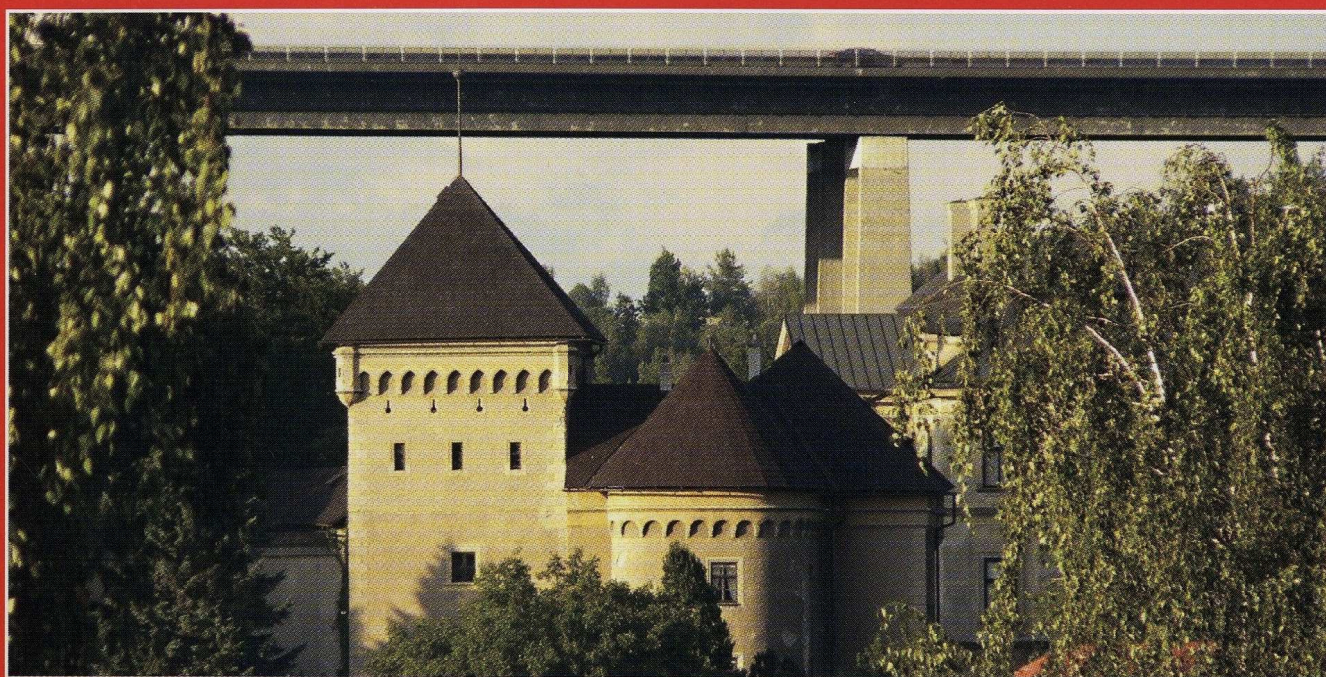

*Procházka k významným
dominantám města
Prohlídka zámeckého areálu*

Velké Meziříčí

Pokud přijždeme do Velkého Meziříčí směrem od Brna, je po sjezdu z kopce první nepřehlédnutelnou stavbou

budova gymnázia (1)

Výrazná budova na Sokolovské ulici, ke které můžeme od hřbitova dojít po ulici Bezděkov, byla dokončena roku 1901 jako sídlo reálky zřízené roku 1899. Autorem plánů byl ing. Karel Pětník, stavbu provedla firma Fey a Beneš z Uherského Hradiště za 13 měsíců.

V 19. století na tomto místě míval tehdejší purkmistr Jan Stohandl ovčín. Dnes v budově sídlí velkomeziříčské gymnázium.

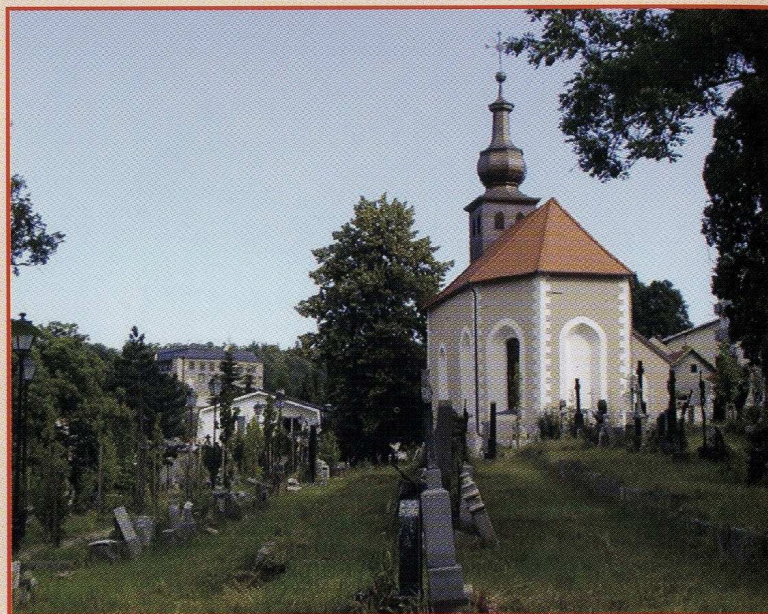
Naproti budově gymnázia stojí v parčíku Lipnice **pomník padlým v 1. světové válce.**

(2) Byl postaven roku 1933 za peníze vybrané ve sbírce. Autorem návrhu je prof. Václav Bařtipán. Jména 144 padlých občanů města jsou vyryta na plechových štítcích uložených v základech pomníku.

Pojedeme ulicí Sokolovskou dál a pokud se dáme před mostem přes řeku Oslavu doprava, ul. Moráňskou, dojdeme k tzv.

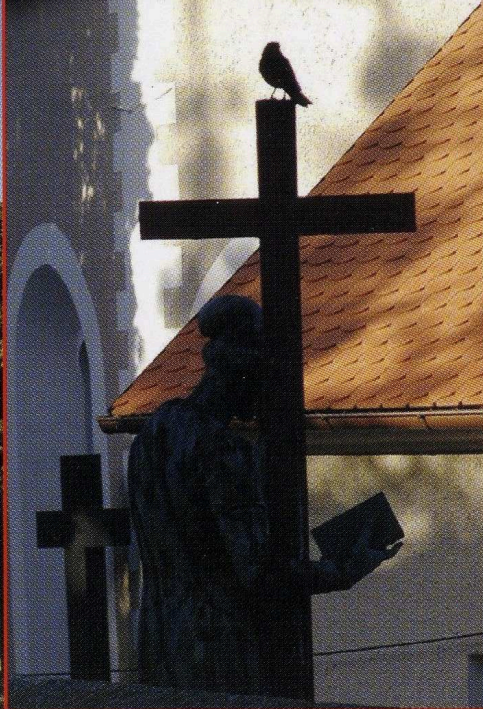
starému hřbitovu (3)

V polovině 16. století umíralo ve městě na mor takové množství obyvatel, že hřbitov kolem kostela na náměstí nestačil. Začalo se tedy pochovávat na předměstí kolem nového kostela Nejsv. Trojice. Hřbitov, nazývaný též „Moráňský“, sloužil až do roku 1945.

V 80. letech 19. století byl upraven a podél hlavní cesty vysázeny duby. Při ohradní zdi v horní části a kolem kostela se dochovaly hroby významných obyvatel města z druhé poloviny 19. a první poloviny 20. století. Můžeme zde najít hroby místních farářů, učitelů, starostů, lékařů či továrníků. Jen namátkou si připomeneme, že je zde pohřben např. organizátor hasičských spolků Titus Krška, první starosta města a spolumatel textilní továrny Antonín Kallab nebo zakladatel tiskárny Jan Florian Šašek.

kostel Nejsv. Trojice (3)

Kostel postavili vlašští stavebníci usazení ve městě. Dokončen byl roku 1553. V 17. století jej město nechalo přestavět. Kostel byl určen především k pohřebním obřadům,

mše se v něm konaly jen několikrát ročně.

Pouze v 16. století, kdy hlavní chrám užívali nekatolíci, sloužil pro potřeby katolické menšiny.

Uvnitř jsou zazděny kamenné náhrobky Majetských z Krásné hory. Oltářní obraz Nejsv. Trojice maloval Karel František Töpfer roku 1718.

V ohradní zdi Moránského hřbitova je z vnější strany umístěna kaplička P. Marie.

ulice Sokolovská - socha sv. Josefa (4)

Na konci ulice Sokolovská stojí barokní socha sv. Josefa. Autorem je sochař Alexandr Jelínek, který měl v 18. století ve městě dílnu. Sochu nechal v roce 1735 postavit pekařský mistr a dolnoměstský konšel Jakub Kolovrátek.

Další dominantou města je budova zámku.

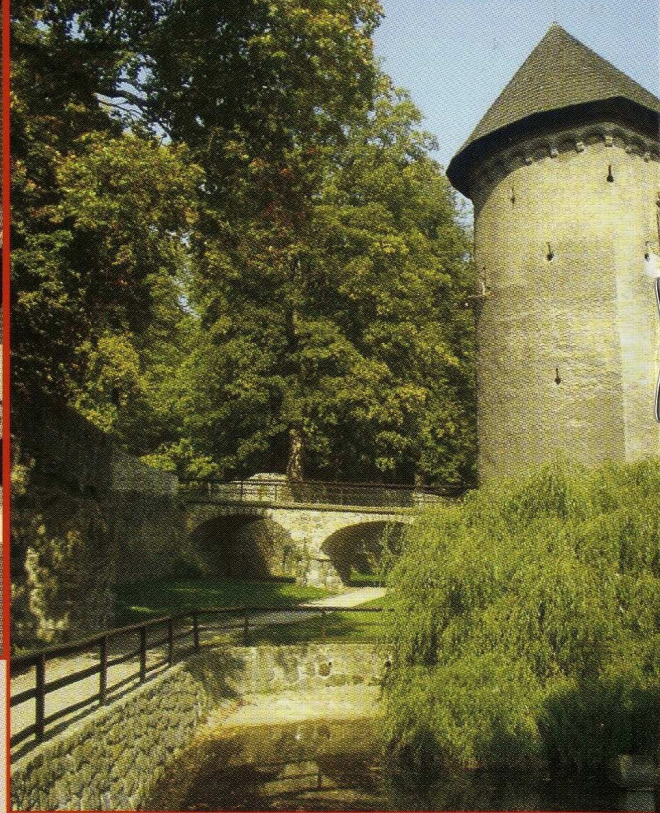
zámek (5)

původně románský hrad stál na skále nad řekou Oslavou již kolem roku 1236. Po gotických úpravách v 15. století byl v následujícím století přestavěn na renesanční zámek, z něhož se na malém nádvoří dochovala lodžie vyzdobená freskami. Přestavbu dokončila roku 1578 paní Alina Heldtová Meziříčská, jak připomíná portál na zámecké bráně. Po požáru roku 1723 byl zámek obnoven barokně. Autorem úprav

socha sv. Josefa

byl pražský stavitel Ferdinand Václav Špaček, který stavbu dokončil roku 1733. Vstupní část byla na přelomu 19. a 20. století upravena pseudogoticky. V držení hradu a později zámku se v minulosti vystřídalo 13 významných šlechtických rodů. Roku 1995 restituovali zámek Podstazší-Lichtenstein. V budově je umístěno Muzeum Velké Meziříčí.

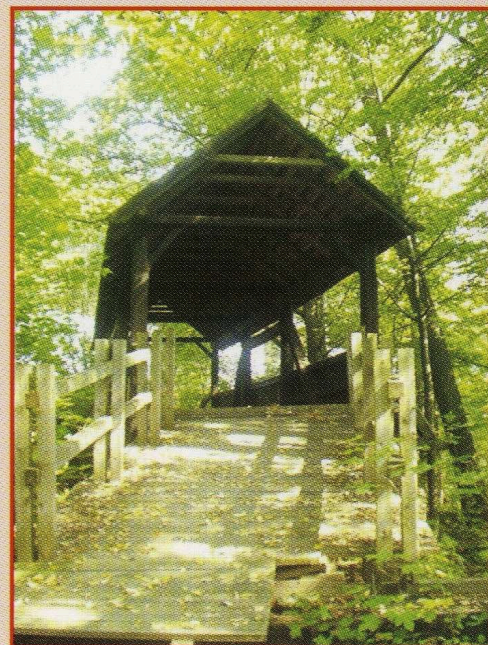

zámecký park (6)

Od zámeckých budov odděluje park rybníček Ochraňček, který je zbytkem hradního příkopu. Park byl založen v 18. století na

místě starší obory. Středem parku prochází alej pyramidálního dubu letního, která dnes ústí do lesa. Zaujmu zde i jedle obrovské. Při vstupu do parku nemůžeme přehlédnout starou lípu velkolistou, podle pověsti potomka lípy, jež pamatovala ještě franckého kupce Sáma. Cestou parkem směrem k dálničnímu mostu narazíme na **krytý dřevěný most (7)** Jako zástupce

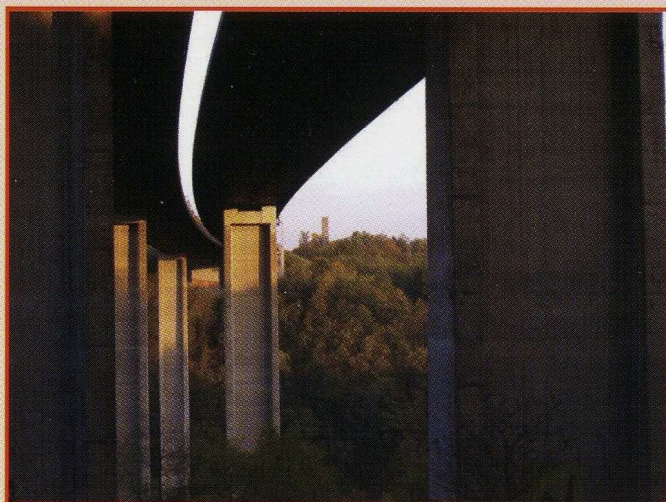
celé plejády podobných mostů, které se v okolí stavěly až do poloviny 20. století, sem byl přenesen z obce Krásněves. Zámecký park přerušuje

dálniční most Vysočina (8) který v těchto místech překlenuje hluboké údolí řeky Oslavy. Na dálnici D 1 je nejvyšším a druhým nejdelším mostem. Výška mostovky je 77 metrů nad údolím. Ve skutečnosti jsou to vlastně dva

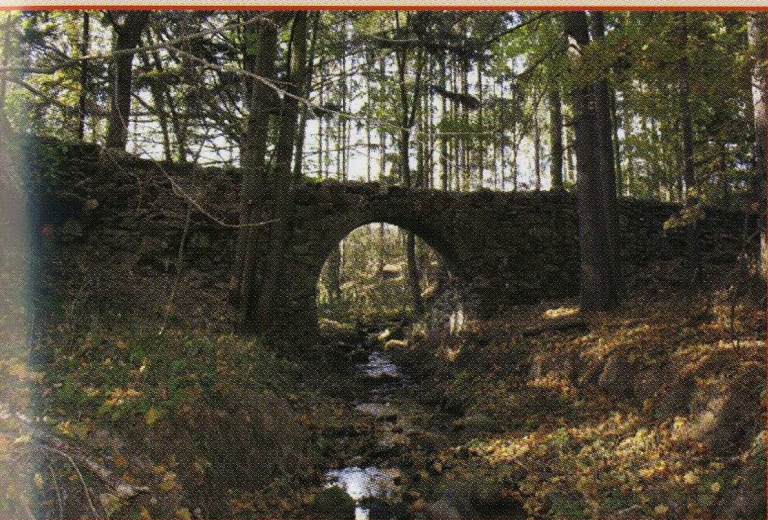

souběžné mosty, stočené do mírného oblouku. Most byl postaven v letech 1972-78 metodou letmá montáže. Nad železobetonovými pilíři je umístěna vlastní mostní konstrukce z oceli o váze 6 tisíc tun. Autorem projektu je ing. Antonín Pechal.

Projdeme pod dálničním mostem a cesta nás zavede až do lesní trati Rakůvky.

Zde se nachází zbytky **středověkého kamenného mostu, (9)** který ležel na cestě do Mostišť. V roce 1904 byl využit jako opora vodovodu, vedeného odsud do zámku a do panského pivovaru.

Na zpáteční cestě se zastavíme **u Tří křížů. (10)** Z vyvýšeného místa nad městem i nad dálnicí je krásný rozhled. Za jasného počasí můžeme sledovat chladič věže jaderné elektrárny v Dukovanech. V minulosti však mělo seskupení tří křížů na kopci nad městem zcela jiný účel. Věřícím mělo připomínat Kalvárii, na níž byl v sousedství dvou zločinců ukřižován Ježíš Kristus. Proto k nim v předvečer Velkého pátku vždy směřovalo procesí z města. V srpnu

po cestě kolem nich chodilo a dodnes chodí též procesí na pouť do Netína, jako poděkování za záchranu města před morem roku 1714. Na prostředním kříži je vytesán letopočet 1809, kříže však stály nad městem již o sto let dříve.

pomník Skrbek (11)

Pomník partyzánského velitele poručíka Miloslava Skrbka, který padl na konci druhé světové války v přestřelce s ustupujícími německými vojsky, je dílem akademického sochaře Jiřího Marka. Budova výchovného

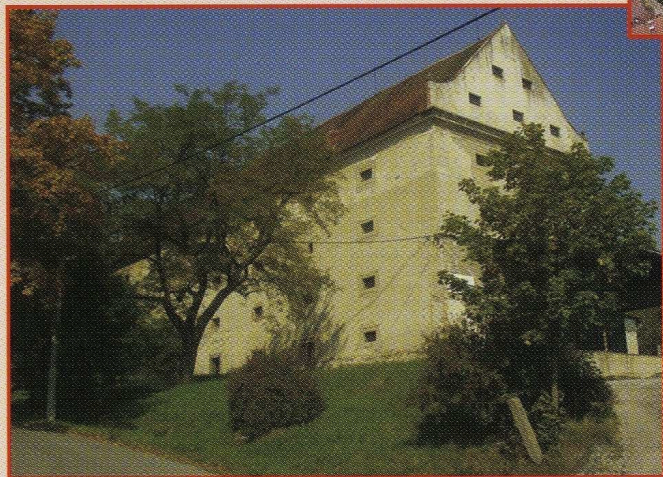

ústavu nad ním byla postavena roku 1933 jako okresní dětský domov.

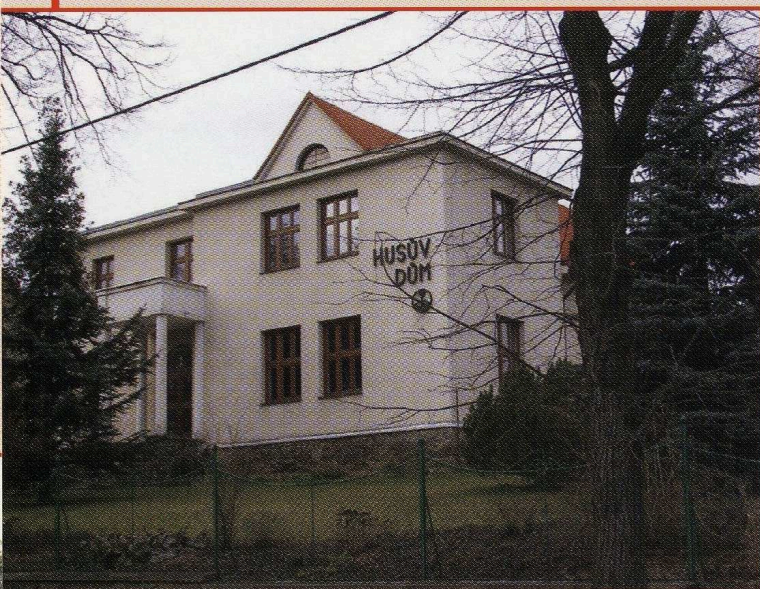
budova sýpky (12)

Kvůli ochraně před požárem byla sýpka umístěna daleko za městem a obklopena kaštany. Přesto při velkém ohni roku 1723 vyhořela. V současné době v ní je umístěn sklad.

Husův dům (13)

Farní sbor Českobratrské církve evangelické byl ve městě zřízen roku 1929. Sborový dům byl vystavěn v letech 1926-27 a slavnostně otevřen 11.9.1927. V roce 2006 proběhla rozsáhlá rekonstrukce.

škola Světlá (14)

Školy pro ženská povolání Světlá vznikly roku 1901 z kurzů šití prádla. Hlavními organizátory byli manželé JUDr. Adam a Růžena Píčmanovi. Nová budova školy byla slavnostně otevřena

8. září 1923. Současnou podobu získala po několika dalších úpravách. V první polovině 20. století byla velkomeziříčská škola známá svou vysokou úrovní, s níž se snažila českým dívkám nahradit pobyt v zahraničních penzionátech. Po řadě změn dnes v budově sídlí hotelová škola a obchodní akademie, která je vyhlášená pořádáním tradiční přehlídky dovednosti svých studentů nazvané Gastroden.

Boží muka – Uhřínovská ulice (15)

Boží muka stojí na konci ulice Hornoměstská, na rozhraní silnic směřujících k Jihlavě a Uhřínovu. V minulosti zde končilo předměstí a dál do kopce pokračovaly jen stodoly.

Zde procházku po zajímavostech Velkého Meziříčí ukončíme. Doufáme, že nejste unaveni a že svoji pozornost věnujete dalším památkám města (městská památková zóna, židovské památky...) i jeho okolí.

← **CENTRUM**

1

2

3

- (1) budova gymnázia
- (2) pomník padlým v 1. světové válce
- (3) starý hřbitov a kostel Nejsv. Trojice
- (4) ulice Sokolovská - socha sv. Josefa
- (5) zámek
- (6) zámecký park
- (7) krytý dřevěný most
- (8) dálniční most Vysočina
- (9) středověký kamenný most u Tří křížů
- (10) pomník Skrbek
- (11) budova sýpky
- (12) Husův dům
- (13) škola Světla
- (14) Boží muka - Uhrínovská ulice

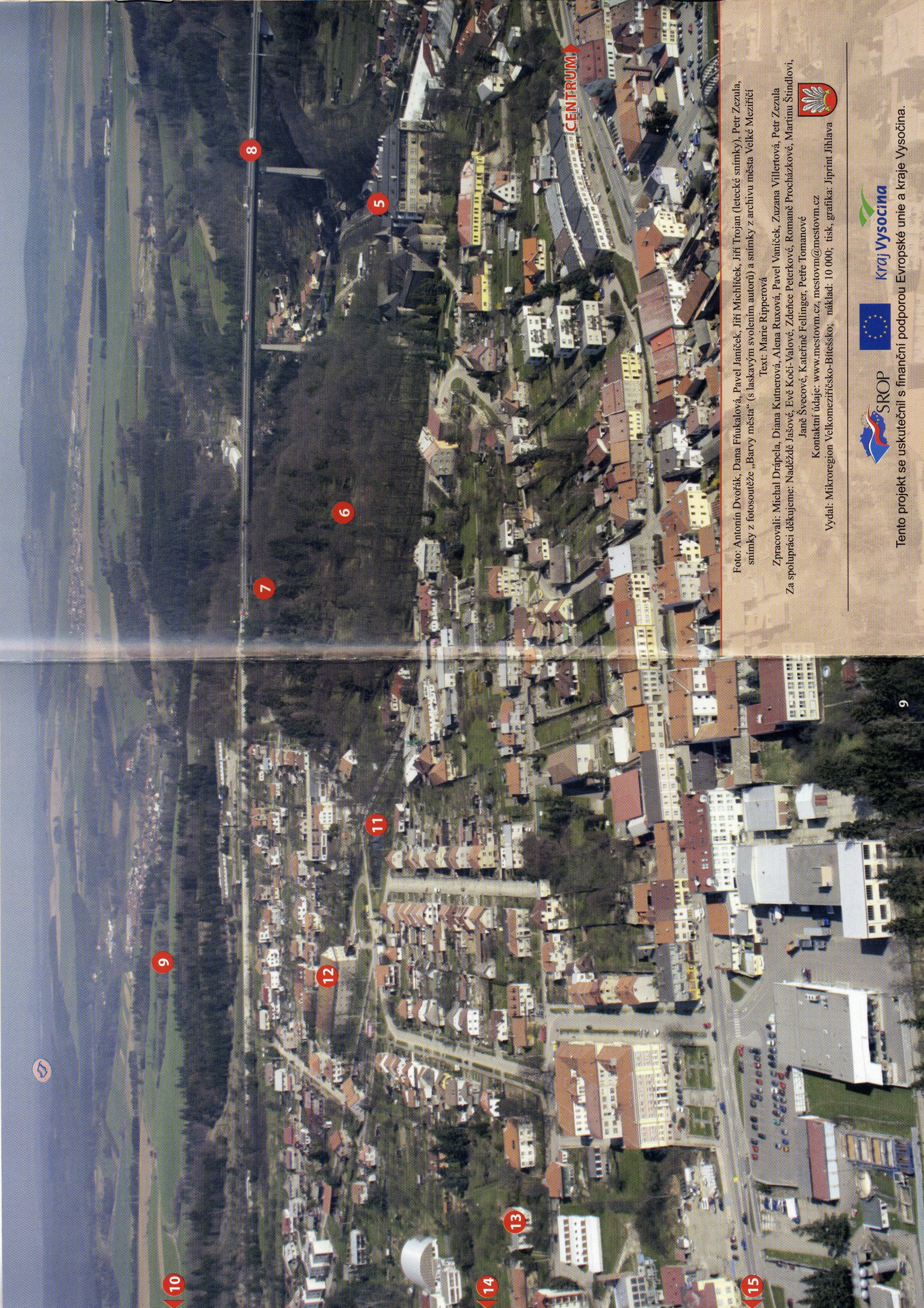

Foto: Antonín Dvořák, Dana Frůkalová, Pavel Janíček, Jiří Michlíček, Jiří Trojjan (letecké snímky), Petr Zezula, snímky z fotostoutěže „Barvy města“ (s laskavým svolením autorů) a snímky z archivu města Velké Meziříčí
Text: Marie Ripperová

Zpracovali: Michal Drápela, Diana Kutnerová, Alena Ruxová, Pavel Vaníček, Zuzana Villertová, Petr Zezula
Za spolupráci děkujeme: Naděžďe Jašové, Evě Kočí-Valové, Zdeňce Peterkové, Romaně Procházkové, Martinu Stindlovi, Janě Švecové, Kateřině Fellingner, Petře Tomanové

Kontaktní údaje: www.mestovm.cz, mestovm@mestovm.cz
Vydal: Mikroregion Velkomeziříčsko-Bítešsko; náklad: 10 000; tisk, grafika: Jiprint Jihlava

Tento projekt se uskutečnil s finanční podporou Evropské unie a kraje Vysočina.